

Lääkkeissä on kyse niin isoista rahoista, että niiden markkinointi on likaista peliä. –Lääkkeiden käytön jyrkän kasvun suurin syy on lääkefirmojen voitontavoittelu. Ne markkinoivat tuotteitaan hyvin voimakkaasti, toteaa terveyssoosiologian professori **Markku Myllykangas** Itä-Suomen yliopistosta.

Myllykangas suhtautuu yhteiskunnan medikalisoitumiseen hyvin kriittisesti. Hänestä on naiivia uskoa, että lääkkeitä kehitettäisiin halusta parantaa maailmaa riivaavat sairaudet.

–Kuten bisneksessä yleensäkin, myös lääkevalmistajien tavoitteena on takoa mahdollisimman isoa tuottoa osakkeenomistajilleen. Lääkkeet ovatkin maailman kolmanneksi tuottavin bisnes.

Koska sairaita on rajallinen määrä ja terveet ovat enemmistö, lääkefirmat ovat Myllykankaan mukaan ottaneet lääkäreiden avustuksella tähtäimeensä terveet ja hakevat heistä kasvua myyntilukuihinsa.

–Nostetaan tautitietoisuutta – se on sellaista sairauksien kaupustelua. Kun sairauden raja-arvoja siirretään tarpeeksi matalalle, saadaan yhä isompi joukko lääkityksen ja muiden hoitojen piiriin.

Myllykankaan mukaan myös normaaliin elämään kuuluvista ilmiöistä on tehty sairauksia.

–Lääketehtaan kehittämän erektiohäiriötestin tehtyään melkein jokaisen pitäisi hakea lääkettä.

Toinen tapa saada terveetkin ostamaan lääkkeitä on ennaltaehkäisevien lääkehoitojen kehittäminen.

–Ihmiset eivät tiedä sitä, että mitä terveempiä lääkitään, sitä

pienempi osa hyötyy lääkityksestä haittojen kasvaessa. Isossa potilasjoukossa voi olla mitättömän pieni osa, joka saa hyödyn tällaisesta lääkityksestä.

Seuraavaa ”koko kansan lääkettä” Myllykangas ennustaa laihdutuslääkkeistä.

–Joitakin valmisteitahan on jo markkinoilla.

Mielikuvamainontaa

Myllykankaan mukaan lääke-tehtailta ei löydy halua valmistaa lääkkeitä köyhien maiden sairauksiin.

–Myyntiin saatiin lääke uni-tautiin, joka tappaa tropiikissa. Se vedettiin kuitenkin pois, koska tuotot eivät olleet tarpeeksi suuria. Pian sama valmiste tuli markkinoille Yhdysvalloissa, mutta nyt sitä markkinoitiin naisten kasvojen karvotukseen.

Reseptilääkkeiden mainontaa suunnataan lääkäreille. Suurin osa on mielikuvamainontaa.

–Suomessa lääkäreiden täydennyskoulutus on pääosin lääkevalmistajien tarjoamaa. Eivät ne sitä hyväntekeväisyytenä tee, vaan ne ovat laskeneet sen kannattavaksi lääkemyynnin lisääntymisen myötä.

Kuitenkaan lääkärit eivät

Myllykankaan mukaan tiedä tarpeeksi lääkkeitä. Tutkimusten mukaan esimerkiksi moni vanhus syö lääkkeitä, joita ei pitäisi ollenkaan määrätä ikäihmisille.

Rikkeet huolestuttavat

Kun kyse on isoista rahoista, peli on kovaa. Isoja lääkevalmistajia on jäänyt kiinni tutkimustulosten peukaloinnista ja luvattomista markkinointikiikoista. Korvaussummat ovat kuitenkin pikkurahaa voittoihin verrattuna.

Vuonna 2009 selvisi, että lääkeyhtiö Wyeth oli maksanut useille asiantuntijoille, jotta ne kirjoittaisivat myönteisesti hormonikorvaushoidoista.

Myllykankaan mukaan lääketeollisuuden ja lääkäreiden napanuora pitäisi katkaista.

–Lääketiedon pitäisi tulla puolueettomalta taholta. Yksi suuri kysymys on, pitäisikö yhteiskunnan ottaa myös lääkekehitys hoteisiinsa, jos sillä kerran halutaan tähdätä yleiseen hyvään, Myllykangas pohtii.

–Lääkkeitä tarvitaan, ja on olemassa uusia, oikeasti innovatiivisia lääkkeitä, ei pelkkiä markkinoilla olevien valmisteiden kopioita.

Oma lukunsa on se, että tieto ei mene lääkkeen käyttäjälle saakka. Vain kolmannes lääkkeitä käyttävistä ottaa lääkkeet ohjeiden mukaan. Joka kolmas jättää lääkkeet kokonaan ottamatta ja loput ottavat miten sattuu.

Väärinkäytökset ja kohut saattavat saada ihmiset heittämään lääkityksensä roskakoriin. Myllykangas muistuttaa, ettei tavallisella ihmisellä ole riittävästi tietoa, jotta hän voisi itse päättää lopettamisesta.

–Se on aina tehtävä hoitavan lääkärin kanssa.